

YAPI ÜRETİMİNİN TEMEL AŞAMALARINDA ALINACAK SAĞLIK VE GÜVENLİK ÖNLEMLERİNİN GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK BİR ÖNERİ *

M. Emin ÖCAL ve Mubharrem GÖRGÜLÜ
Ç.Ü., İnşaat Mühendisliği Bölümü, Adana/Türkiye

ÖZET : *Bu çalışmada, inşaat sektöründe karşılaşılan iş kazaları incelenerek, yapı üretiminin temel uygulama aşamalarında işçilere güvenli bir çalışma ortamı sunmak amacıyla bir Sağlık ve Güvenlik Planı önerisi sunulması hedeflenmiştir.*
Anahtar Kelimeler: *İnşaat Sektörü, İş Güvenliği, Sağlık ve Güvenlik Planı*

A PROPOSAL ON DEVELOPING THE HEALTH AND SAFETY PRECAUTIONS DURING BUILDING PHASE *

ABSTRACT : *A healthy and safety plan has been developed for construction workers by investigation occupational accidents in building industry.*
Key Words: *Building Industry, Occupational Safety, Helth and Safety Plan*

* * Yüksek Lisans Tezi-MSc. Thesis

1. GİRİŞ

Dünyada olduğu gibi ülkemizde de iş kazaları ve meslek hastalıkları önemli bir sorundur. Bu sorunun en temel sebebi, sanayileşmenin gelişimine paralel olarak iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin gerekli düzenleme ve yatırımların yeterince ve zamanında yapılmamış olmasıdır.

Hızlı gelişen bilim, teknoloji ve sanayileşme kuşkusuz, ülkelerin kalkınma süreçlerine ve bireylerin refahına pek çok katkılar sağlamıştır. Ancak çalışma yaşamı ve iş güvenliği için aynı başarının sağlandığını söylemek mümkün değildir.

Gelişmekte olan her ülkede olduğu gibi ülkemizde de ekonomik büyümenin önemli dinamiklerinden birisi de inşaat sektörüdür. İnşaat sektörü, genel ekonomi içindeki yatırım büyüklüğü yanında, iş kazası riskinin fazla olması bakımından da özellikli bir sektördür. Bu durum ülkemiz açısından çok daha dramatik boyuttadır. Çünkü ülkemizde halen ölümlü iş kazaları sayısı bakımından inşaat sektörü ilk sırada yer almaktadır (1). Dolayısıyla yapı üretiminin kaliteli ve şehircilik ilkelerine uygun nitelikte olmasının sağlanması yanında, inşaat sürecinde çalışanların iş kazaları ve meslek hastalıklarından korunmaları da üzerinde durulmasının gereken oldukça önemli bir sorundur.

Ülkemizde iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili düzenlemelerin Avrupa Birliği mevzuatına uygun hale getirilmesi amacıyla yürütülen çalışmalar bağlamında inşaat işlerine yönelik olarak “Yapı İşlerinde Sağlık ve Güvenlik Yönetmeliği” hazırlanmıştır (2). Bu yönetmelikte, önceki uygulamaya kıyasla konu ile ilgili önemli iyileştirmeler öngörülmüştür. Bu iyileştirmelerden birisi de, inşaat işlerinin projelendirme ve uygulama aşamalarında sağlık ve güvenlik planı hazırlanması ve her işyerinde en az bir sağlık ve güvenlik sorumlusu koordinatör istihdamının zorunlu kılınmış olmasıdır.

Ancak söz konusu yönetmelikte, sağlık ve güvenlik planının içeriğinin ne olması gerektiği konusunda herhangi bir bilgi mevcut değildir. Bu durum pratikte çeşitli tereddüt ve farklı uygulamalara neden olmaktadır (3).

Belirtilen nedenle bu çalışmada, inşaat işlerinin uygulama aşamasında hazırlanması zorunlu olan “Sağlık ve Güvenlik Planı (SGP)” ile ilgili bir öneri geliştirilmesi hedeflenmiştir. Dolayısıyla çalışmanın, kapsam ve içerik bakımından daha yeterli bir plan hazırlama konusunda uygulayıcılara rehberlik edebileceği umulmaktadır. Önerilen SGP hazırlanırken, yapı üretimi sürecinde yapılan uygulamalarda iş kazası riski taşıyan faaliyetlerin belirlenmesine yönelik gerekli analiz ve değerlendirmeler yapılarak; öncelikle bu risklere karşı alınabilecek çerçeve nitelikli önlemler belirlenmiştir. Daha sonra da bu önlemler, işlem bazında detaylandırılarak iş çeşit ve aşamalarına göre gruplandırılmıştır. Böylece, uygulama sürecinde iş sağlığı ve güvenliği konusunda alınabilecek önlemler belirlenerek bunlarla ilgili yürütülen faaliyetlerin izlenmesine olanak sağlayacak ve kendi içinde bir sistematığı bulunan kontrol listeleri oluşturulmuştur.

2. MATERYAL VE METOT

2.1. Materyal

Öncelikle, yapı üretiminde alınacak iş sağlığı ve güvenliği önlemleri konusunda yapılmış çalışmalarla ilgili literatür taraması yapılmıştır. Sonra, bu çalışma kapsamına giren işlerin gerçekleştirilmesinde kullanılacak kaynak ve teknolojiler analiz edilmiştir. Daha sonra da, söz konusu iş aşamalarında yürütülecek faaliyetlerin, iş

sağlığı ve güvenliği bakımından risk içermeye düzeyleri ve olası risklerin yönetimine ilişkin yapılmış çalışmalar, öneriler, yasal düzenlemeler hakkında bilgi toplanmıştır. Bu çalışmanın konusu ve sınırları belirlenirken öncelikle, “Yapı İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği”nde ve uygulama aşamasına yönelik sağlık ve güvenlik planından beklentiler esas alınmıştır.

2.2. Metot

Bu çalışmada, yapı üretiminin uygulama aşamasında gerçekleştirilen işlere yönelik bir Sağlık ve Güvenlik Planı (SGP) önerisi geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda inşaat işlerinin uygulama sürecinde yer alan temel iş aşamaları esas alınmıştır. Dolayısıyla bu çalışmada dikkate alınacak iş aşamaları belirlenirken, şantiye yerleşim projesinin hazırlanmış ve buna göre şantiye yerleşiminin yapılmış olduğu varsayılmıştır.

İş aşamaları belirlendikten sonra kullanılacak kaynak ve teknolojiler de göz önünde bulundurularak, bu aşamalarda gerçekleştirilecek faaliyetler analiz edilmiş; bu faaliyetlerin gerçekleştirilme sürecinde iş sağlığı ve güvenliğini riske edecek durumların belirlenmesine yönelik risk haritası oluşturulmuştur. Daha sonra da elde edilen veriler değerlendirilerek SGP hazırlama çalışmalarına başlanmıştır.

SGP'nin kolay izlenmesini sağlamak amacıyla, her faaliyet grubu ile ilgili olarak alınacak sağlık ve güvenlik önlemlerinin kontrol listeleri halinde oluşturulması benimsenmiş ve bu listelerde kullanılmak üzere bir kodlama sistemi geliştirilmiştir. SGP oluşturulurken, önce, ilgili olduğu faaliyet grubunda yer alacak sağlık ve güvenlik ile ilgili çerçeve önlemler belirlenmiş, daha sonra da bu önlemler işlem bazında detaylandırılmıştır.

Kontrol listelerinde yer alan sağlık ve güvenlik önlemleri soru cümleleri şeklinde oluşturulmuş ve bu listelerde, alınan önlemlerin akıbetinin izlenmesine olanak verecek yönlendirmelere yer verilmiştir. Ayrıca yerine getirilmeyen ya da noksanlıklar içeren işlerle ilgili işlemlerin neler yapıldığının izlenmesi amacıyla her bir iş grubu için “Eksik ve Yetersiz İşlemler Listesi” isimli bir form geliştirilmiştir (4).

Burada, yüksek lisans tezi olarak gerçekleştirilen bir çalışmada ulaşılan sonuçlar özetlenmiş ve bazı kontrol tabloları örneklenmiştir.

3. TÜRKİYE'DE İNŞAAT SEKTÖRÜNDE MEVCUT İŞÇİ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİ UYGULAMASI

Türkiye’de inşaat sektörü, gerek toplam yatırımların ulusal gelir içindeki payı, gerekse yatırılan işgücü olanaklarının boyutu itibarıyla ekonomimizin en canlı ve en önemli sektörlerinden biridir. Ancak her yıl inşaat sektöründe çalışanların bir kısmı, iş kazaları sonucunda ölüm ya da daimi iş görmezlikler sebebi ile işini sürdürmemektedir (Tablo 1). Özellikle ölümle sonuçlanan kaza sayısının çokluğu bu alanda iş güvenliği ile ilgili çalışmaların çok daha etkin hale getirilmesini zorunlu kılmaktadır.

İnşaat sektörünün kendine özgü bazı özellikleri şantiyelerde iş kazası riskinin artmasına sebep olmaktadır. Bundan dolayı inşaat sektöründe yaşanabilecek iş kazalarını en aza indirebilmek adına yapılan çalışmalarda, bu kazaları artırıcı özelliklerin göz önüne alınması gerekmektedir. Bu özellikleri aşağıdaki başlıklar altında özetlemek mümkündür (5).

Tablo 1. İnşaat sektöründeki ölümlü kaza sayıları (SSK-2006)

Faaliyet Grupları	Toplam İş kazası sayısı	Ölüm Sayısı
Kömür Madenciliği	6.722	35
Gıda Maddeleri Sanayi	2.452	39
Dokuma Sanayi	5.155	26
Taş, Toprak, Kil, Kum vs. İmalat	5.311	35
Metal Mütea. Esas Endüstri	5.506	19
Metalden Eşya İmalatı (Makine Hariç)	11.039	31
Makine İmalatı ve Tamirâtı	5.531	25
Nakil Araçları İmalî	5.807	23
İnşaat	<u>7.143</u>	<u>397</u>
Toptan ve Perakende Ticaret	2.610	70
Nakliyat	4478	165

- İnşaat işleri çoğunlukla doğal iklim koşulları altında gerçekleştirilmektedir.
- Bu sektörde işçi devir hızı fazladır.
- Çalışma ortamı çoğunlukla zemin seviyesinden yukarıda ya da aşağıdadır.
- Çalışanlar ve malzemeler sürekli hareket halindedir.
- Çalışma alanı geniş ve dağınıktır.
- İşler çoğunlukla farklı organizasyon ve iş disiplinine sahip çeşitli taşeronlar ile gerçekleştirilmektedir.
- Şantiyedeki hareketlerin belirli bir sistematiği yoktur.
- Her şantiye kendine özgü koşullara sahiptir.
- İnşaat işletmeleri kurumsallaşmamış ve işletme kültürü gelişmemiştir.
- Kalıplaşmış davranış yaygınlığı fazladır.

Yukarıda ifade edilen sektöre özgü koşullar iş sağlığı ve güvenliği konusunda alınacak önlemlerin etkinlik ve sürekliliğini güçleştirmektedir. Bunun yanında, toplumda konu ile ilgili yeterli bilincin oluşmaması da diğer bir olumsuz etkidir.

İş kazaları ve meslek hastalıklarının en aza indirilebilmesi için, bu konuda risk oluşturan faktörler ile ilgili doğru ve yeterli bilgi toplanarak uygun ve etkin önlemlerin alınması gerekmektedir. Dolayısıyla hem projelendirme hem de uygulama aşamasında belirtilen kapsamda ön çalışmaların yapılmış olması işveren ve çalışanlar açısından hayati önem taşımaktadır.

Ülkemizde iş kazalarının ve meslek hastalıklarının önüne geçebilmek amacıyla çeşitli kanun, yönetmelik ve tüzükler düzenlenmiştir. Çalışma ortamında sağlık ve güvenlik konuları ile ilgili temel kanun, 01.09.1971 tarih ve 13943 sayılı resmi gazetede yayımlanan 1475 sayılı İş Kanunu'dur. Bu kanuna dayalı olarak, sağlık ve güvenlik konusunda alınacak önlemleri detaylandırmak üzere, "İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü"; inşaat işlerindeki iş kazalarının fazla olması dolayısıyla da bu sektörün kendine özgü koşulları göz önünde bulundurularak "Yapı İşlerinde İşçi Sağlığı

ve İş Güvenliği Tüzüğü” hazırlanarak yürürlüğe konulmuştur (6,7). 2003 yılında iş kanunu değişmiştir (8). İş sağlığı ve güvenliği konusunda eski yasaya göre daha kapsamlı hükümler içeren 4857 sayılı yeni İş Kanununa dayalı olarak, iş sağlığı ve güvenliği önlemlerini detaylandırmak ve bunları hayata geçirmek üzere çok sayıda yönetmelik hazırlanarak yürürlüğe konulmuştur. Konu ile ilgili yeni düzenlemelerde büyük ölçüde ilgili Avrupa Birliği mevzuatı referans alınmıştır. Bu yeni düzenlemelerden birisi de “Yapı İşlerinde Sağlık ve Güvenlik Yönetmeliği”dir (2). Bu yönetmelikte, önceki uygulamaya kıyasla konu ile ilgili önemli iyileştirmeler öngörülmüştür. Ancak, yeni düzenlemeler yapılmış olmasına rağmen, Yapı İşlerinde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü de yürürlükten kaldırılmadığı için halen, söz konusu yönetmelikle birlikte adı geçen tüzük hükümleri de yürürlükte bulunmaktadır.

Yeni düzenlemelerde önemli iyileşmeler yapılmış olmasına rağmen, gerekli alt yapı oluşturulamadığı için bu düzenlemeler henüz uygulamaya yansıtılmamış, dolayısıyla inşaat sektöründe iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması ile ilgili yetersizlikler aynen devam etmekte olup bu çalışma, söz konusu aksaklıkların azaltılmasına katkı sağlamak amacıyla yapılmıştır.

4. İNŞAAT İŞLERİNDE UYGULAMA AŞAMASINA YÖNELİK İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ PLANI ÖNERİSİ

Her konuda olduğu gibi, iş kazalarını azaltmada da en etkin yollardan birisi her düzeydeki çalışanlarda rastgele davranışları en aza indirmek; diğer bir ifadeyle, bu konuda planlı ve bilinçli hareket etme refleksini geliştirmektir. Çağdaş anlamda iş sağlığı ve güvenliği ilkelerini düzenleyen OHSAS (Occupational Health & Safety Assessment Series) standartlarında da konu bir “Yönetim” boyutu ve bütünlüğü içinde ele alınarak planlı hareketin gerekliliği ön plana çıkartılmıştır (9). Belirtilen nedenlerle hareket edilmiş olunmalı ki, 23.12.2003 Tarihinde yürürlüğe girmiş bulunan olan “Yapı İşlerinde Sağlık ve Güvenlik Yönetmeliği” de, inşaat işlerinde iş kazalarının önüne geçebilmek ve bu sebepten meydana gelebilecek zararı en aza indirebilmek amacıyla “Sağlık ve Güvenlik Planı (SGP)” hazırlanmasına özel önem verilmiştir. Yönetmelikte, SGP’nin proje aşamasında hazırlanması öngörülmüştür. Yapılan literatür araştırmasında, ülkemizde, şantiyenin kurulması aşamasına kadarki sürece yönelik SGP önerisi hazırlanmasını konu alan bir yüksek lisans çalışması yapılmış olduğu tespit edilmiştir(10). Bu nedenle bu çalışmada, inşaat işlerinin uygulama aşamasında gerçekleştirilecek işlerde alınması gereken sağlık ve güvenlik önlemlerine yönelik SGP hazırlanması hedeflenmiştir. Dolayısıyla dikkate alınacak iş aşamaları belirlenirken, şantiye yerleşim projesinin hazırlanmış ve buna göre şantiye yerleşiminin yapılmış olduğu varsayılmıştır.

Belirtilen kapsamda SGP önerisi hazırlanırken, yapı üretiminin kendine özgün koşullarının yanında, iş sağlığı ve güvenliği konusunun ülkemizde algılanma ve uygulanması konusundaki bilinç düzeyi dikkate alınmaya özen gösterilmiştir.

Bu bağlamda planın, sadece yapılacak çalışmaların genel bir sıralaması yerine aynı zamanda olumlu davranış kazandıracak unsurlar içermesinin uygun ve yararlı olacağı düşünülmüştür. Diğer taraftan da bu planın, inşaat sektöründe farklı yapı üretimlerine uyarlanmasına olanak verecek genellekte bir metin olması da hedeflenmiştir.

SGP hazırlanırken öncelikle inşaat işlerinin temel uygulama aşamaları belirlenmiştir. Daha sonra belirlenen bu her bir uygulama aşaması için iş kazası riskini artıracak durumlar ele alınmış ve bu durumlar için alınabilecek tedbirler konusunda önerilerde bulunularak çerçeve plan oluşturulmuştur. Son olarak da belirlenen bu uygulama aşamaları için, şantiyedeki iş güvenliği uygulama koordinatörünün işlemesi öngörülen kontrol listelerini kapsayan detay planları oluşturulmuştur.

Plan kapsamında yer alan ve aşağıda belirtilen faaliyetler, hemen her inşaatta rastlanılan temel aşamalar olarak kabul edilmiştir.

- Kazı İşleri
- Kalıp Montaj ve Sökümü
- Betonarme Demiri İşlenmesi ve Montajı
- Beton Üretilmesi ve Dökümü
- İş İskelesi Kurulması ve Kullanılması
- Duvar Örtülmesi
- Sıva, Boya, Badana ve Kaplama İşleri
- Tesisat İşleri
- Yapının Temizliği ve Şantiyenin Taşınması

SGP, genel çerçeve ve detay planı olmak üzere iki bölüm şeklinde düzenlenmiştir. Birinci kısımda öncelikle, yukarıda sayılan her bir uygulama aşaması için çalışanların uygulama sırasında karşılaşılabilecekleri iş kazası riskini artıran durumlar incelenmiştir. Daha sonra bu riskli durumlar karşısında yapılması gereken hususlar genel çerçevesi itibarıyla açıklanmıştır. Örneğin çerçeve plan dâhilinde kalıp işleri dikkate alındığında, kalıp işlerinde işçi sağlığı ve iş güvenliğini riske eden durumlar incelenmiştir. İnceleme sonucunda bu konudaki riskli durumlar yüksekten düşmeler ve çalışanların üzerine malzeme düşmesi olarak belirlenmiştir. Çerçeve plan kapsamında kalıp işleri ile ilgili bu iki ana başlık oluşturulmuş ve bu başlıklar dâhilindeki riskli durumlar incelenmiştir. Daha sonrada bu riskler göz önünde bulundurularak yapılması gerekenler açıklanmıştır. Bunun gibi diğer uygulama aşamaları içinde aynı sistematik takip edilmiştir.

Planın ikinci kısmını ise, yapı üretiminin uygulama aşamasında iş sağlığı ve güvenliği bağlamında alınması gereken önlemlere yönelik detaylar oluşturmaktadır. Detay plan, yapılacak işlemleri hatırlatıcı ve denetimi kolaylaştırıcı olacağı düşünüldükçe, kontrol listeleri şeklinde oluşturulmuştur (4).

Her kontrol listesi üç ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, listeyi tanımlayıcı bilgiler; ikinci bölümde işi, işyerini ve listeyi dolduran uygulama koordinatörünü belirleyici bilgiler; üçüncü bölümde ise uygulama ile ilgili riskli görülen konular ve bu konularla ilgili alınacak önlemlerin denetimini belirten bilgilere yer verilmiştir.

Raporlamada kolaylık olması bakımından kontrol listeleri yukarıda saydığımız inşaat aşamalarının adına ve sırasına göre kodlandırılmıştır. Örneğin, kazı yapılması sırasında alınacak sağlık ve güvenlik tedbirleri ile ilgili liste LKZ01 (Liste Kazı 01) şeklinde (Tablo 2), beton ile ilgili liste LBT04 (Liste Beton 04) şeklinde düzenlenmiştir (Tablo 3).

Kontrol listeleri, işlem sıra no, kontrol edilecek konular, evet ve hayır sütunlarından oluşmaktadır. Kontrol edilecek konular sütununda; konuyla ilgili bilgiyi sıyanan, hatırlatıcı, riskleri önlemeyi amaçlayan sorular sorulmaya çalışılmıştır. Listeyi takip

YAPI ÜRETİMİNİN TEMEL AŞAMALARINDA ALINACAK SAĞLIK VE GÜVENLİK ÖNLEMLERİNİN GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK BİR ÖNERİ

eden kişi konu ile ilgili gerekli gözlemleri yaptıktan sonra, eğer alınan tedbirler yeterli ve işçilerin güvenliği bakımından sakıncalı bir durum yoksa “evet” sütununa “X” işareti koyacaktır. Alınan tedbirler yeterli değilse, ilgili işlem basamakları için güvenli çalışma koşulları sağlanamamışsa bu takdirde, “hayır” sütununa LSGP00 yazılacaktır.

LSGP00 plandaki olumsuzluk ve eksikliklerin raporlanmasını sağlayacak olan listedir (Tablo 4). Bu liste; görülen eksikliğin ait olduğu ana listedeki işlem sıra no, yapılan kontrolün tarihi, konunun açıklaması ve oluşan olumsuz durumun şantiyedeki sorumlusu ve yapılması gerekenler için ayrılmış sütunlarından oluşmaktadır. Kontrol sırasında görülen eksikliklerin ve bu eksikliklerin sorumlularının, iş sağlığı ve güvenliği uygulama koordinatörü tarafından oluşturulan bu “Eksik ve Yetersiz İşlemler Listesi” doldurulmak suretiyle raporlanması öngörülmüştür.

Bu çalışma yukarıda belirtilen iş aşamalarının tamamı için gerçekleştirilmiştir (4).

Tablo 2. Kazı İşleri Kontrol Listesi

Liste No	:	LKZ01
Liste Adı	:	Kazı İşleri Kontrol Listesi

İşin Adı	:	
Yüklenici	:	
Formu Dolduranın Adı	:	
Formu Dolduranın Görevi	:	
Hava Durumu	:	
Tarih	:	... / ... / 200.

No	Kontrol Edilecek Konular	Evet*	Hayır**
LKZ01-1	Kazı işinde çalışan ekibe işçi sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili gerekli bilgiler verildi mi?		
LKZ01-2	Kazı işinde çalışan ekibe iş güvenliği ile ilgili kullanılacak kişisel koruma donanımları tanıtılıp, teslim edildi mi?		
LKZ01-3	Kazı işinde çalışan ekibin kişisel koruma donanımlarını kullanıp kullanmadıkları düzenli olarak takip ediliyor mu?		
LKZ01-4	Kazı alanının çevresi 2 m yüksekliğinde ahşap koruma perdeleriyle çevrildi mi?		
LKZ01-5	Ahşap koruma perdeleri arka taraflarından payandalarla desteklenip sağlamlaştırıldı mı?		

* Cevap ‘Evet’ ise Evet Sütununa “X” işareti konacak.

** Cevap ‘Hayır’ ise Hayır Sütununa “LSGPG00” yazılarak LSGP00 listesi doldurulacak

Tablo 3. Beton İşleri Kontrol Listesi

Liste No	:	LBT04
Liste Adı	:	Beton İşleri Kontrol Listesi

İşin Adı	:	
Yüklenici	:	
Formu Dolduranın Adı	:	
Formu Dolduranın Görevi	:	
Hava Durumu	:	
Tarih	:	... / ... / 200.

No	Kontrol Edilecek Konular	Evet*	Hayır**
LBT04-1	Beton işinde çalışan ekibe işçi sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili gerekli bilgiler verildi mi?		
LBT04-2	Beton işinde çalışan ekibe iş güvenliği ile ilgili kullanılacak kişisel koruma donanımları tanıtılıp, teslim edildi mi?		
LBT04-3	Beton işinde çalışan ekibin kişisel koruma donanımlarını kullanıp kullanmadıkları düzenli olarak takip ediliyor mu?		
LBT04-4	Şantiye yerleşim planına göre önceden belirlenmiş olan beton pompasının kurulacağı yer hazırlandı mı?		
LBT04-5	Beton pompasını kullanan operatörlerin gerekli kullanım belgeleri var mı?		
LBT04-6	Transmikserlerin manevraları için şantiye içinde uygun bir alan oluşturuldu mu?		

* Cevap 'Evet' ise Evet Sütununa "X" işareti konacak.

** Cevap 'Hayır' ise Hayır Sütununa "LSGPG00" yazılarak LSGP00 listesi doldurulacak

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

2003 yılında uygulamaya konulan "Yapı İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği" ile inşaat sektöründe çalışanların iş kazaları ve meslek hastalıklarına karşı korunmaları konusunda önemli yenilikler getirilmiştir. Bunlardan en önemlisi, tüm yapı işlerinin, projelendirme ve uygulama aşamalarında ayrı ayrı olmak üzere, işçi sağlığı ve iş güvenliği önlemlerini içeren sağlık ve güvenlik planı (SGP) hazırlanıp uygulanması ve bu amaçla bir koordinatörün atanmasının zorunlu kılınmış olmasıdır.

YAPI ÜRETİMİNİN TEMEL AŞAMALARINDA ALINACAK SAĞLIK VE GÜVENLİK ÖNLEMLERİNİN GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK BİR ÖNERİ

Tablo 4. Eksik ve Yetersiz İşlemler Listesi

Liste No	:	LSGP00
Liste Adı	:	Eksiz ve Yetersiz İşlemler Listesi

İşin Adı	:	
Yüklenici	:	
Formu Dolduranın Adı	:	
Formu Dolduranın Görevi	:	
Hava Durumu	:	
Tarih	:	... / ... / 200.

İşlem No	Yerine Getirilmeyen Konular	Kim Ne Yapacak

Ancak söz konusu planın şekil ve içeriğine ilişkin bir açıklamanın bulunmaması, uygulamada çeşitli tereddütlere neden olmaktadır. Bu sebeple bu çalışmada yapım işlerinin uygulama aşaması sürecini kapsayan bir Sağlık ve Güvenlik Planı (SGP) amaçlanmıştır.

Bu çalışmayla geliştirilmiş bulunan Sağlık ve Güvenlik Planının, uygulayıcıların almaları gereken sağlık ve güvenlik önlemlerini kolayca belirlemeleri ve sonucunu izleyebilmeleri konusunda önemli bir rehber olabileceği umulmaktadır.

Ülkemizde işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunun önemi gün geçtikçe daha iyi anlaşılmaktadır. Ancak bu konudaki bilinçlenmenin daha da hızlandırılması için, ilgili meslek odalarının konuya yönelik faaliyetlerini artırarak çeşitli kurs, seminer ve eğitim programları düzenlemeleri yararlı olabilecektir. Ayrıca işçi sağlığı ve iş güvenliği konusuna, üniversitelerin ilgili fakülte ve bölümlerinin ders müfredatlarında daha fazla yer vermeleri, bu konudaki bilinçlenmenin eğitim kurumlarında başlamasına katkı sağlayacaktır.

6. KAYNAKLAR

1. Sosyal Sigortalar Kurumu 2006 yılı istatistikleri. <http://www.ssk.gov.tr>.
2. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Yapı İşlerinde Sağlık ve Güvenlik Yönetmeliği, 23.12.2003 tarih ve 25434 sayılı Resmi Gazete.
3. Öcal, M.E., "Yapı İşlerinde Sağlık ve Güvenlik Planı", İş Sağlığı ve Güvenliği Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Kardelen Ofset, Ankara, 2007.
4. Görgülü, M., "Yapı İşlerinin Temel Aşamalarında Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerinin Geliştirilmesine Yönelik Bir Öneri", Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Adana, 2008.
5. Çukurova Üniversitesi, İş Güvenliği ve Risk Yönetimi Kursu Notları, Adana, 2006.
6. Bakanlar Kurulu Kararı, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü, 11.1.1974 tarih ve 14765 Resmi Gazete.
7. Bakanlar Kurulu Kararı, Yapı İşlerinde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü, 12 Eylül Tarih ve 1974 15004 Sayılı Resmi Gazete.
8. 4857 Sayılı İş kanunu, 10.6.2003 tarih ve 25134 sayılı Resmi Gazete.
9. Güranlı, G.E., Mingen, U., "OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi ve Bir Uygulama Örneği." 3. Yapı İşletmesi Kongresi, İzmir, 2005.
10. Canpolat, P., "Projelendirme ve Şantiye Yerleşim Projesinin Oluşturulması Aşamasında Hazırlanacak İş Sağlığı ve Güvenliği Planı ile İlgili Bir Öneri", Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Adana, 2008.